

Тетяна БАБІЧ

студентка I курсу магістратури,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,

Тетяна КОЛОДІЗЄВА

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, логістики та інновацій

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Tetiana BABICH,

1st year master's student,

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics,

Sachenko.Tetiana@hneu.net

Tetiana KOLODIZIEVA

Ph.D. of economic sciences,

Associate Professor of Department of Management, Logistics, and Innovation

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

kolodizeva@ukr.net

ОПТИМІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

OPTIMIZATION OF ENTERPRISE LOGISTICS PROCESSES

Анотація. У тезах розглядаються теоретичні та практичні аспекти оптимізації логістичних процесів підприємства. Визначено ключові напрями підвищення ефективності управління ланцюгом постачань в умовах цифрової трансформації. Обґрунтовано доцільність застосування сучасних інструментів логістичного менеджменту для скорочення витрат і підвищення конкурентоспроможності.

Ключові слова: логістика, оптимізація, ланцюг постачань, витрати, цифровізація, управління запасами.

Abstract. The paper examines theoretical and practical aspects of optimizing enterprise logistics processes. Key directions for improving supply chain management efficiency in the context of digital transformation are identified. The expediency of using modern logistics management tools to reduce costs and increase competitiveness is substantiated.

Keywords: logistics, optimization, supply chain, costs, digitalization, inventory management.

Сучасне підприємництво функціонує в умовах, коли глобальна конкуренція та динамічність ринків вимагають принципово нових підходів до побудови операційної діяльності. Логістика посідає особливе місце серед чинників конкурентоспроможності, адже охоплює весь ланцюжок руху матеріальних потоків – від взаємодії з постачальниками сировини до передачі готового товару кінцевому покупцю. Будь-яке вдосконалення цих процесів безпосередньо відбивається на фінансових результатах і репутації компанії. Пошук дієвих інструментів зниження логістичних витрат та підвищення якості сервісу набуває особливої гостроти в контексті нестабільності зовнішнього середовища і прискорення цифровізації господарської діяльності.

Метою дослідження є узагальнення методичного інструментарію оптимізації логістики підприємства та обґрунтування ключових векторів підвищення її результативності. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань: критичний розгляд наявних управлінських підходів у сфері логістики; діагностика потенціалу скорочення витрат уздовж ланцюга постачань; аналіз трансформаційного впливу цифрових технологій на логістичну систему підприємства.

Логістичні процеси підприємства являють собою розгалужену мережу

взаємопов'язаних функцій: транспортування, зберігання, регулювання товарних запасів, обслуговування замовлень і митно-правового оформлення вантажів. У науковій літературі прийнято виділяти три ієрархічні рівні управління логістикою: операційний – спрямований на підвищення ефективності окремих операцій; тактичний – орієнтований на вдосконалення взаємодії функціональних підрозділів; стратегічний – що передбачає перебудову всієї конфігурації ланцюга постачань [1]. Інтегрований вплив на всі три рівні забезпечує синергетичний ефект і дає змогу суттєво знизити сукупне логістичне навантаження на бізнес.

Управління запасами вважається одним із найвагоміших резервів зниження логістичних витрат. Надмірне накопичення запасів відволікає оборотний капітал і збільшує складські витрати, натомість їх дефіцит загрожує зупинками виробництва та незадоволеністю клієнтів. Практика свідчить про доцільність застосування ABC-XYZ класифікації для ранжування товарно-матеріальних цінностей за їх економічною вагою та характером попиту, що уможливорює розробку диференційованих норм і методів поповнення запасів для кожного сегменту [2]. Синергія між моделлю оптимального розміру замовлення EOQ (Economic Order Quantity) та філософією Just-in-Time дозволяє мінімізувати сукупні витрати на закупівлю та зберігання запасів.

Транспортна складова є ще одним потужним джерелом скорочення витрат. За даними досліджень, транспортні витрати у загальній структурі логістичних витрат вітчизняних підприємств сягають 35-60%, що зумовлює пріоритетну увагу до їх оптимізації [4]. Інструментами зниження транспортних витрат слугують: об'єднання партій вантажів, побудова раціональних маршрутів, обґрунтований вибір виду транспорту та передача перевізних функцій спеціалізованим операторам. Впровадження систем TMS (Transport Management System) дозволяє автоматизувати маршрутне планування і досягати скорочення пробігу рухомого складу на 15-25%.

Цифрова трансформація кардинально змінює архітектуру логістичного управління. ERP-платформи інтегрують розрізнені логістичні функції в єдину операційну екосистему, а RFID-технології забезпечують безперервний моніторинг руху товарів по всьому ланцюгу постачань. Інструменти аналітики великих даних (Big Data) спільно зі штучним інтелектом підвищують точність прогнозування попиту, допомагають налаштувати оптимальні рівні запасів та персоналізувати пропозицію для клієнта [3]. Усе більшого поширення набувають хмарні рішення для управління ланцюгом постачань, що надають учасникам процесу наскрізну видимість і можливість оперативного реагування на зміни.

Складська логістика також є важливою складовою загальної системи. Грамотне зонування та планування складського простору, впровадження WMS-систем (Warehouse Management System) і автоматизація процесу комплектації замовлень дозволяють суттєво прискорити обробку замовлень та знизити відсоток помилок. Найвні дані засвідчують, що механізація і автоматизація складських процесів підвищують продуктивність персоналу на 30-40% та скорочують операційні витрати на 20–25% [2]. З огляду на доступність сучасних технологій впровадження роботизованих рішень стає економічно виправданим не лише для великих, а й для підприємств середнього сегменту.

Особливого значення набуває концепція «зеленої» логістики, яка органічно поєднує прагнення до економічної ефективності з відповідальним ставленням до довкілля. Зменшення викидів CO₂, використання альтернативних видів пального, зниження матеріаломісткості упаковки та розбудова зворотної логістики – усе це не лише відповідає нормам корпоративної відповідальності, але й дає реальну економію ресурсів. Посилення вимог ESG-звітності в контексті євроінтеграційного курсу України формує додаткові стимули для підприємств переходити до моделей сталої логістики.

Таким чином, оптимізація логістичних процесів є комплексною проблемою, розв'язання якої потребує органічного поєднання перевірених управлінських методів із можливостями сучасних цифрових технологій. Серед першочергових напрямів – аналітичне управління запасами, розбудова інтегрованої інформаційної інфраструктури,

раціоналізація транспортних маршрутів та автоматизація складських операцій. Комплексна реалізація цих заходів здатна зменшити сукупні логістичні витрати на 15–30%, забезпечити більш високий стандарт обслуговування клієнтів і посилити конкурентну позицію підприємства у довгостроковій перспективі.

Література

1. Савицький Е. Е. Вплив оптимізації логістичних процесів на ефективність комерційної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-47> (дата звернення: 21.03.2026).
2. Самодай В. П., Донський М. В., Гладун М. О. Оптимізація управління логістичними витратами в діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-34> (дата звернення: 21.03.2026).
3. Sharvan M., Ustenko A. Optimization of logistics processes in the supply chain system of the enterprise. *Social Development & Security*. 2025. Vol. 15, no. 4. URL: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.4.20> (date of access: 21.03.2026).
4. Pečený L., Meško P., Kampf R., Gašparík J. Optimisation in transport and logistic processes. *Transportation Research Procedia*. 2020. Vol. 44. P. 15–22. URL: <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2020.02.003> (date of access: 21.03.2026).

References

1. Savytskyi E. E. (2023). Vplyv optymizatsii lohistychnykh protsesiv na efektyvnist komertsii noi diialnosti pidpryiemstva [The influence of logistics process optimization on the efficiency of commercial enterprise activities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-47> (date of access: 21.03.2026).
2. Samoday V. P., Donskyi M. V., Hladun M. O. (2023). Optymizatsiia upravlinnia lohistychnymy vytratamy v diialnosti pidpryiemstv [Optimization of logistics cost management in enterprise activities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-34> (date of access: 21.03.2026).
3. Sharvan M., Ustenko A. (2025). Optimization of logistics processes in the supply chain system of the enterprise. *Social Development & Security*, vol. 15, no. 4. URL: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.4.20> (date of access: 21.03.2026).
4. Pečený L., Meško P., Kampf R., Gašparík J. (2020). Optimisation in transport and logistic processes. *Transportation Research Procedia*, vol. 44, pp. 15–22. URL: <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2020.02.003> (date of access: 21.03.2026).